

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1913
Tarih : 06.05.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Hidroelektrik santralleri ve barajların kadınların yaşamları üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

Van Milletvekili

GEREKÇE

Hızlı nüfus artışı ve buna bağlı olarak hızlı gelişme ve endüstrileşme sonucunda oluşan enerji açığı, Türkiye’yi bu konuda çeşitli arayışlara itmiştir. AKP hükümetleri boyunca belirli sermaye çevrelerini güçlendirmek amacıyla, yenilenebilir ve temiz enerji kaynakları yerine toplumsal ve doğal yaşama büyük zararlar veren, ekolojik dengeyi bozan çok sayıda Hidroelektrik Santral projesi hayata geçirilmektedir. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’nün 2014 yılı faaliyet raporuna göre Türkiye’de işletmede 503, inşaat halinde 143 ve inşaatına henüz başlanmayan 841 olmak üzere toplam 1487 hidroelektrik santral (HES) bulunmaktadır. Öte yandan, 2023 yılına kadar yeni HES’ler yapılarak bu sayının 2500’e çıkarılması planlanmaktadır.

HES’lerin yapımı konusunda Bakanlar Kurulu çok sayıda acele kamulaştırma kararı almakta, neredeyse hepsi dava konusu olan usulsüz Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporları hazırlanmaktadır. Enerji kaynağı olarak görülen hidroelektrik santralleri, ÇED raporları aracılığıyla sadece teknik değerlendirmeye tabi tutulmakta; HES yapılacak bölgelerde yaşayan insanlar üzerindeki etkileri ortaya koyabilecek sosyal etki değerlendirmeleri genellikle göz ardı edilmektedir. Oysaki hidroelektrik enerji üretiminin doğal, tarihi ve kültürel varlıklar ve sosyoekonomik çevre üzerinde, boyutları projeden projeye değişen birçok etkisi mevcuttur. Su altında kalan taşınmazlar ve yöre halklarının yerlerinden edilmesi, orman varlığının yok olması, nadir ve nesli tehlikedeki bitki ve hayvan türleri barajlı projelerin başlıca etkileridir.

Büyük barajların inşa edildiği yerlerde ve yatakları değişen akarsuların civarında doğal hayatın olumsuz yönde değişmesi nedeniyle binlerce insan topraklarını terk etmek zorunda bırakılmaktadır. Yöre halklarının hayatları bir anda değişmekte ve insanlar yeni koşullara uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Bu zorlukları yaşamak istemeyenler, HES’lerin yapılmasına engel olmak ve seslerini ülkeyi yönetenlere duyurmak için sokağa çıkmakta, gösterilere katılmakta ve önemli bir direniş göstermektedir. Zaman zaman ülke gündemine oturan bu direniş hikâyelerine dikkat ettiğimizde, kadınların, yaşam alanlarını korumak için bu gösterilerde başı çektiği görülmektedir. Daha önce herhangi bir eyleme katılmamış olan kadınların barajlara karşı direnişte ön saflarda yer alması ve kendilerini yaşadıkları doğa üzerinde söz sahibi olarak görmeleri, HES projelerinin onların yaşamını derinden etkilediğinin göstergelerinden biridir.

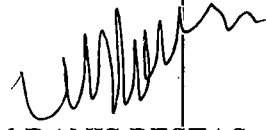
HES projelerinin kurulduğu tarımsal bölgelerin bütün nüfusu geçindirecek nitelikte olmaması nedeniyle göç veren yerler olması, kadınların toprağı işleme sorumluluğunu üzerine almaları sonucunu doğurmuştur. Bu konuda yapılan araştırmalarda yer alan kadınlara göre, *“toprakla uğraşan, hayvanların bakımından sorumlu olan, evin gereksinimlerini karşılayan bir kadının suya yaklaşımı ile toprağını satacak ya da satmayı düşünen bir erkeğin yaklaşımı bir değildir.”* Onlara göre bazı erkekler bölgedeki arazilerini para karşılığı satarken, kadınlar doğanın verdikleriyle ve diğer bütün canlılarla hayatlarını sürdürmenin peşindedir.

Sonuç olarak, kalkınmanın araçlarından biri olarak gösterilmesine rağmen, HES’lerin toplumun bütün kesimlerine refah ve zenginlik getirmediği açıktır. Aslına bakılırsa, uzun dönemli toplumsal gelişme perspektifinden yoksun bir şekilde yapılan HES’ler, özellikle

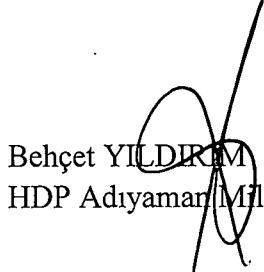
kadınlar olmak üzere, halklar için olumsuz etkiler doğurabilmektedir. Bu nedenle, Türkiye'yi çepeçevre saran HES'lerin yapılmasının kadınların hayatlarına nasıl etkide bulunduğunu ve HES'ler nedeniyle göç etmek zorunda kalan kadınların gelecekleri hakkında neler düşündüklerini ortaya çıkarmak için TBMM tarafından bir meclis araştırması açılmasını talep ederim.

Çağlar DEMİREL
HDP Diyarbakır Milletvekili

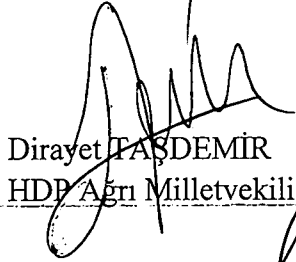
Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Adana Milletvekili

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

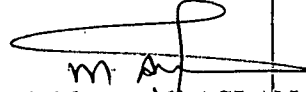
Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

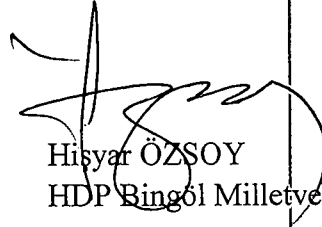
Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

Hıyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

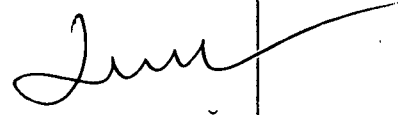
Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

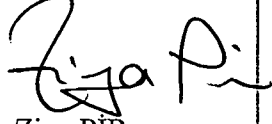
Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nursel AYDOĞAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

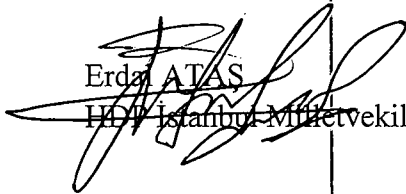
Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Nihat AKDOĞAN
HDP Hakkari Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Erdal ATAS
HDP İstanbul Milletvekili